

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-350/15.03²⁰¹⁷ godine, imenovana je Komisija za ocjenu magistarskog rada, pod naslovom *Partnersko djelovanje porodice i vrtića kao osnova efikasnog inkluzivnog modela*, kandidatkinje Katarine Puletić.

U skladu sa članom 29, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

O MAGISTARSKOM RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Magistarski rad kandidatkinje Katarine Puletić, *Partnersko djelovanje porodice i vrtića kao osnova efikasnog inkluzivnog modela*, napisan je na 148 strana, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Strukturiran je u dvije krupnije cjeline (teorijski i metodološki dio), koje su raslojene i namjenski operacionalizovane u odgovarajuće podtematske oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada strukturiran je u 4 tematske cjeline: Djeca sa smetnjama u razvoju, Obrazovanje djece sa smetnjama u razvoju, Socijalizacija djece sa smetnjama u razvoju i Pregled srodnih istraživanja. U okviru druge strukturne cjeline, koja se odnosi na metodološki pristup fokusiranoj tematskoj problematici, detaljno je operacionalizovan metodološki koncept, a potom predstavljeni rezultati istraživanja. Nakon sintetizovanja teorijskog i metodološkog dijela rada, kandidatkinja je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru Zaključnih razmatranja i pedagoških implikacija. Kandidatkinja Puletić je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike, utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama i primjereno odabranim i

prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odn.instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U uvodnom dijelu rada, K. Puletić obrazlaže koncept inkluzivnog obrazovanja, s fokusom na značaj funkcionalne saradnje između porodice i predškolske ustanove. Budući da djeca sa smetnjama u razvoju u pedagoškoj praksi pred/školskih ustanova zbog nedostatnih socijalnih vještina često imaju poteškoća pri uključivanju u vršnjačku zajednicu, važno je ispitati i opsežno sagledati i opisati prezentni obrazovni kontekst, kako bi efikasnije planirali naredne korake u afirmaciji inkluzivnog modela u našem sistemu, istakla je K. Puletić. Da bi se inkluzija u predškolskoj ustanovi uspješno afirmisala neophodno je da svi učesnici, vaspitači, stručni saradnici i roditelji timski rade i sarađuju pri kreiranju ambijenta podrške djeci, uključujući i one sa specifičnostima u razvoju i učenju.

Od vaspitača se očekuje da znalači kreiraju prilike i situacije u kojima će djeca sa smetnjama u razvoju biti adekvatno uključena u zajedničke aktivnosti sa vršnjacima, a u tom procesu od iznimnog značaja je partnerski odnos i kontinuirana razmjena informacija između predstavnika dva nužno umrežena konteksta-porodice i predškolske ustanove. Zajednički cilj porodice i vrtića tokom saradnje je da razvoj djeteta bude što kompletniji, kako u smislu socijalizacije tako i u smislu percepcije i kognicije, formiranja radnih navika i vještina. Tako projektovani cilj se može ostvariti ako postoji stalna komunikacija i međusobna kompleksna saradnja između svih reprezentata nadležnih agensa socijalizacije. Naravno, ne možemo isključiti predispozicije djeteta, pa je potrebno pažljivim planiranjem aktivnosti u radnom ambijentu, individualizovanim sadržajima, diversifikovanim metodskim postupcima omogućiti aktivno učešće djece sa smetnjama/teškoćama u vaspitno-obrazovnom procesu. U tom smislu, rezultati brojnih istraživanja (Evan&Richardson, 1989, Freeman&Kasari, 1998, Kennedy i sar., 1997, Siperstein i sar., 1997) nedvosmisleno ukazuju na pozitivne efekte inkluzivnog modela u pedagoškoj praksi, u domenu socijalnih odnosa djece sa smetnjama u razvoju i njihovih vršnjaka, koji se tipično razvijaju. Pritom su od posebnog značaja informacije koje razmjenjuju roditelji i vaspitači, a tiču se djetetovih osobina, navika, rada, obavljanja aktivnosti i druženja. Vaspitač i roditelj će imati slično, isto ili različito sagledavanje svake od navedenih oblasti, ali je važno da su u kontinuiranoj razmjeni i usaglašavanju stanovišta za dobrobit djeteta.

Cilj istraživanja, koje je sprovedla kandidatkinja Puletić, bio je usmjeren na sagledavanje kvaliteta i aspekata saradnje između dva institucionalna konteksta (porodice i predškolske ustanove), kao pretpostavke za funkcionalnu adaptaciju i razvoj djece sa posebnim obrazovnim potrebama, a konsekventno i za afirmaciju inkluzivnog modela u crnogorskom obrazovnom sistemu.

U istraživački uzorak bili su uključeni vaspitači, roditelji djece koja se tipično razvijaju, roditelji djece sa posebnim obrazovnim potrebama i stručni saradnici. Istraživanje je sprovedeno u predškolskim ustanovama u sjevernoj i centralnoj i obuhvatilo je reprezentativni, nevjerovatnosno prigodni uzorak od 389 ispitanika: 53 vaspitačice, 329 roditelja i 7 stručnih saradnika/ca.

Puletić argumentuje istraživačkim podacima da su vaspitači *uglavnom upoznati* sa inkluzivnim modelom rada u predškolskim ustanovama i da procjenjuju da *je uglavnom kvalitetan* rad sa djecom sa posebnim potrebama u predškolskoj praksi. Saradnju sa roditeljima vaspitači većinom opisuju kao *uglavnom uspješnu*, pa i sa roditeljima djece sa posebnim obrazovnim potrebama. Najčešći vidovi saradnje sa roditeljima su tradicionalno uvriježeni *individualni susreti i razmjena informacija*, kao i *kombinacija individualnih susreta i razmjene informacija sa organizovanjem izleta i kulturnim programima*.

K. Puletić ističe da većina anketiranih vaspitača navodi da *nema problema* u saradnji sa roditeljima. Takođe, vaspitači apostrofiraju i vrlo korektnu i uglavnom uspješnu saradnju sa roditeljima djece sa posebnim obrazovnim potrebama, a kao izazov navode njihovu (*roditelja djece sa posebnim obrazovnim potrebama*) *izvjesnu nesigurnost, zapitanost i povremenu defanzivnost u komunikaciji*. Većina vaspitača, anketiranih u okviru fokusiranog istraživanja, smatra da su *uglavnom kompetentni* za rad sa djecom sa POP, te da su u okviru kontinuiranog profesionalnog razvoja, stekli znanja i vještine koje im omogućavaju adekvatan rad i kreiranje responzivne sredine za učenje. Ipak, ističu da vrtići *uglavnom ne raspolažu* odgovarajućim i dovoljno "podatnim" sredstvima za rad i podršku djeci. Kao poseban izazov, anketirani vaspitači navode *nedostajuće stručne saradnike*, ističe Puletić. Jedan od istraživačkih zadataka odnosio se na utvrđivanje kvaliteta i relevantnosti individualnih razvojno-obrazovnih planova za djecu (IROP), te načina na koji se struktuiraju, ko učestvuje u njihovom oblikovanju, te i kako se procjenjuje efekat realizovanih zadataka. Puletić je ispitivala i na koji način se prati sprovođenje previđenih individualnih ciljeva, koji se problemi pojavljuju u procesu

realizovanja individualnih razvojno-obrazovnih planova u praksi, te konstatuje da vaspitačima nedostaje aktivnije učešće i doprinos predstavnika stručnih i mobilnih timova u tom procesu.

Puletić zaključuje, sumirajući procjene anketiranih vaspitača da su obuke za usavršavanje vaspitača koje se organizuju u vrtićima, *kvalitetne i korisne*, a očekuju nešto *više konkretnih i praktičnih smjernica za rad* sa djecom sa POP. U zaključcima, Puletić podcrtava da bi podrška djeci sa POP u vrtićima bila kvalitetnija potrebno je da roditelji budu o svemu konsultovani, te da *uvijek* imaju prilike da se obrate vaspitačima i stručnim saradnicima u vezi sa svim pitanjima i dilemama oko svog djeteta. Puletić zaključuje na osnovu ispitivanja i procjena roditelja o najcjelishodnijim postupcima i strategijama podrške djeci sa posebnim obrazovnim potrebama da je potrebno: angažovanje većeg broja stručnih saradnika, obezbjeđivanje didaktičkog materijala, pomagala, nove obrazovne tehnologije i prostorija za podršku djeci sa POP kao i kontinuirana edukaciju kadra koji radi sa djecom.

Autorka istraživanja zaključuje da empirijski podaci potvrđuju hipotezu o nužnoj funkcionalnoj povezanosti i interakciji vaspitača i roditelja, te o vidljivim poteškoćama u ponašanju djece ukoliko takva partnerska podrška izostane.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsisodnosti, inovativnosti magistarskog rada kandidatkinje Katarine Puletić, na temu koja je izuzetno aktuelna i višestruko značajna, Komisija je pozitivno ocjenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu magistarske teze, pod nazivom: *Partnersko djelovanje porodice i vrtića kao osnova efikasnog inkluzivnog modela*, kandidatkinje Katarine Puletić .

KOMISIJA:

KOMISIJA:

Nada Sakotić
Doc.dr Nada Sakotić

prof. dr Tatjana Novović
Tatjana Novović

Doc.dr Biljana Maslovarić
Biljana Maslovarić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 20.05.2019.			
ORG. JED.	BROJ	PROLOG	PRILAGODIT
01	700		